

SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE SEK WIDOK ZA ROK 2022

W roku 2022 na pierwszy plan w działaniach Stowarzyszenia wybiły się inicjatywy związane z dziedzictwem kulturowym: kontynuowany był projekt „Na ratunek starym domom” i „Fasty moja miłość” (we współpracy z Fundacją DOM). Widok realizował też zadania związane z edukacją i pomocą osobom w trudnym położeniu (projekt „Jestem, bo jesteś”), w tym uchodźcom.

1. „Na ratunek starym domom” – projekt realizowany dzięki dotacji z Narodowego Instytutu Wolności w ramach Programu Nowe FIO

Koordynatorka: Urszula Dąbrowska

Czas trwania: od 1.09.2021 do 30.12.2022

Projekt „Na ratunek starym domom” angażował mieszkańców Białegostoku w ochronę starej architektury miasta, a bezpośrednio dotyczył 13 wybranych budynków. Aby je wypromować w maju odbyły się cztery spacer historyczne szlakami starych domów (przewodnicy: Anna Kraśnica i Andrzej Lechowski). Łącznie w 4 spacerach wzięło udział ponad 300 uczestników.

Elementem promocji starej architektury było zorganizowanie czterech imprez w czerwcu i lipcu:

- 4 czerwca 2022 cykl imprez plenerowych rozpoczęła projekcja zdjęć Bolesława Augustisa na kamienicy przy ulicy Sobieskiego 22 – kilkadziesiąt osób oglądało projekcję zdjęć w ciepły czerwcowy wieczór wyświetlaną na fasadzie budynku.
- 11 czerwca 2022 została zorganizowana potańcówka przy Dworze Herbistów. Na wydarzenie przyszło ponad 200 osób – mieszkańców miasta. Do tańca grała Kapela Batareja.
- 25 czerwca 2022 przy starym domu przy Młynowej 2 odbył się piknik kulinarny. Mistrzowie kuchni pokazali jak się przed wojną robiło słynne żydowskie białyśy i buzę. Potraw można było spróbować.
- 2 lipca 2022 odbyło się ostatnie wydarzenie z cyklu - instalacja artystki Ewy Chacianowskiej na kamienicy przy Słonimskiej 15. Przedstawiała dawnych mieszkańców wyglądających z okien kamienicy.

Projekt zakończył się plebiscytem wśród białostoczan, który trwał od 3 października do 30 listopada 2022 roku. Instalację zachęcającą do głosowania na budynku przy ulicy Młynowej 2 wykonali Ewa Chacianowska i Grzegorz Dąbrowski.

Wyniki ogłoszone zostały się 8 grudnia, podczas konferencji prasowej z udziałem władz miasta (wzięli w niej udział wiceprezydent Białegostoku Zbigniew Nikitorowicz, miejski konserwator zabytków Andrzej Stankiewicz oraz Andrzej Ostrowski, dyrektor ZMK). Odbyła się ona w Centrum Aktywności Społecznej w Białymstoku. W plebiscycie „Na ratunek starym domom” oddano **3533 ważnych głosów**, tworząc następujący ranking:

- 878 głosów – Warszawska 5a
- 574 głosy – Mazowiecka 31
- 512 głosów – Młynowa 2
- 431 głosów – Koszykowa 1

- 373 głosy – Sobieskiego 22
- 281 głosów – Włókiennicza 16
- 267 głosów – Młynowa 23
- 217 głosów – Warszawska 31.

W trakcie trwania projektu aż 6 z 13 domów znalazło nowych właścicieli lub nowe formy zagospodarowania, w tym aż trzy z nich zostały przeznaczone na cele społeczne.

Z raportu ewaluacyjnego, opracowanego przez Karolinę Poczykowską:

„Poprzez zaangażowanie w różne formy prawie 4000 tysięcy uczestników można stwierdzić posługując się cytatem jednego z uczestników, że „projekt namieszał w mieście” – sprawił, że zainteresowanie przeszłością, historią budynków (aktualnie pustostanów) oraz chęć ich ochrony wzrosły”.

Projekt realizowany był w koalicji, którą tworzy 9 podmiotów: Ośrodek Wspierania Organizacji Pozarządowych; Fundacja Dom; SKN mała Architektura z Politechniki Białostockiej; Fundacja Laboratorium Badań i Działań Społecznych „SocLab”; Fundacja Teatr Latarnia; Białystok subiektywnie, grupa przewodników PTTK; Kronika Białostocka, fanpage skupiający białostoczanie zainteresowanych historią miasta; Stowarzyszenie Arteko; Stowarzyszenie Edukacji Kulturalnej WIDOK koordynowało prace koalicji.

2. „Jestem bo jesteś” – projekt finansowanego z dotacji Programu Aktywni Obywatele-Fundusz krajowy finansowanego przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Funduszu EOG.

Koordynatorka: Magdalena Siwerska-Godlewska

Czas trwania: od 1.11.2021 do 28.02.2023

„Jestem bo jesteś” to pilotażowy projekt mentoringowy dla dzieci i młodzieży z 5 miejscowości województwa podlaskiego: Białowieży, Białegostoku, Szudziałowa, Supraśla i Śniadowia. Jego celem

było wspieranie talentów młodych ludzi, mieszkających poza dużymi ośrodkami naukowymi i kulturalnymi. Zazwyczaj mają oni utrudniony dostęp do wiedzy. Przeszkodą w rozwoju bywa też status materialny rodziny lub zagrożenie wykluczeniem społecznym. Wszelkie nierówności i poczucie izolacji dodatkowo nasiliła w ostatnich miesiącach pandemia.

We współpracy z mentorami, osobami o dużych zasobach kulturowych pokazaliśmy młodym ludziom, że ich zainteresowania i pasje są ważne i warte rozwijania. Mentorzy projektu: Aneta Prymaka – pisarka, Miłka Malzahn – dziennikarka, pisarka, fotografka, Katarzyna Zabłocka – artystka wizualna, nauczycielka w Liceum Plastycznym w Supraślu i wykładowczyni na Wydz. Architektury PB, Andrzej Gąsowski – nauczyciel historii, Kamil Mrozowicz – działacz społeczny i animator kultury zajmujący się zabezpieczeniem spuścizny Żydów.

W 2022 r. mentorzy przeprowadzili z podopiecznymi warsztaty (np. fotograficzne, historyczne komiksu), pokazali im miejsca, z których mogą korzystać (np. radio, Epicentrum Nauki). Były realizowane też działania integracyjne (rajd rowerowy, spotkanie z planszówkami, wyjazd do Białowieży). Mentorzy korzystali ze wsparcia ekspertów (np. psycholożki) i prowadzili u siebie nawzajem superwizje.

3. Półkolonie z „Na ZDROWIE!”

Koordynatorka: Małgorzata Sadłowska

Czas trwania: od 27.06.2022 do 26.08.2022 roku

W roku 2022 SEK WIDOK po raz trzeci zorganizowało półkolonie – tym razem na Uniwersytecie Medycznym w Białymstoku i aż 8 turnusów. Uczestniczyło w nich łącznie 215 dzieci, w wieku od 6 do 12 lat.

Tematem przewodnim, ze względu na miejsce, było zdrowie. Dzieci codziennie miały zajęcia sportowe, prowadzone w wynajmowanej sali gimnastycznej SWFiS UMB przez wykwalifikowanych trenerów, oprócz tego zwiedziły Pałac Branickich oraz Muzeum Medycyny i Farmacji. Uczestniczyły w warsztatach laboratoryjnych „Co odżywia mózg?” i zajęciach w Centrum Symulacji Medycznej.

Zajęcia były realizowane od poniedziałku do piątku, od godz. od 7.00 do 16.30. Wśród półkolonistów była m.in. grupa przyjętych gratis małych ukraińskich uchodźców oraz sporo dzieci z: Wielkiej Brytanii, Włoch, Holandii, a nawet Stanów Zjednoczonych.

4. Zrzutka dla klubu SUMMIT z Ukrainy

Koordynatorka działań na rzecz uchodźców: Urszula Dąbrowska

Termin: sierpień-wrzesień 2022

Członkowie Stowarzyszenia zaangażowali się w pomoc ukraińskim uchodźcom z klubu SUMMIT, (akrobatyki Rock&Roll). W marcu w Białymstoku znalazła schronienie przed wojną w Ukrainie Maryna Mikhno, jedna z trenerek. Wspierana przez Stowarzyszenie Edukacji Kulturalnej WIDOK w sierpniu zaprosiła na Podlasie 40-osobową grupę taneczną, żeby mogła przygotować się do turniejów. Miasto Białystok udzieliło im gościny, zapewniło zakwaterowanie i wyżywienie. Politechnika Białostocka udostępniła salę na treningi. W sierpniu i wrześniu Widok przeprowadził zrzutkę na wynajęcie autokaru, którym gimnastycy dojechaliby na turniej w Villach w Austrii. Udało się zebrać **4 729,00 zł**. Ukraińscy rock&rollowi akrobaci zdobyli na mistrzostwach świata w Villach w Austrii trzy medale. *SUMMIT* to jeden z najbardziej utytułowanych ukraińskich klubów, z dużymi osiągnięciami w dziedzinie gimnastyki akrobatycznej, wielokrotny mistrz Ukrainy, medalista mistrzostw kraju w różnych kategoriach.

5. „Fasty moja miłość” – projekt w partnerstwie z Fundacją DOM, realizowany z dotacji programu

Aktywni Obywatele-Fundusz Krajowy, finansowanego z Funduszy EOG

Koordynatorka: Anna Skorko (Fundacja DOM)

Termin: 1.12.2020 – 30.06.2022

„Fasty moja miłość” to projekt dokumentujący historię BZPB Fasty, największego zakładu włókienniczego na Białostocczyźnie w okresie PRL-u. Jego koordynatorem była Fundacja DOM, SEK Widok oficjalnym partnerem.

WIDOK w jego ramach zrealizował 2 wystawy pod wspólnym tytułem „FASTY moje życie”. Ich kuratorką była Magdalena Godlewska-Siwerska. Główna ekspozycja, której miała miejsce w Galerii im. Ślendrańskich Legionowa 2, obejmowała archiwalia (zdjęcia, odznaczenia, kroniki zakładowe, foldery reklamowe, strój służbowy: obuwie profilaktyczne, słuchawki, fartuchy)), tkaniny, projekty tkanin, ubrania, obrazy Ireny Musielak i Izabelli Marcjan, film z archiwum Polskiej Kroniki Filmowej, film video

autorstwa Rafała Zajko, kolaże przygotowane przez Marzannę Morozewicz (z SEK Widok) wideowywiady realizowane przez członków WIDOK (Urszulę i Grzegorza Dąbrowskich).

Wernisaż głównej wystawy przy odbył 11 marca 2022 roku i wzięło w nim udział ponad 100 osób, w dużej mierze dawnych pracowników fabryki. Wystawa okazała się frekwencyjnym sukcesem (obejrzało ponad 700 osób). Była szeroko komentowana w mediach. Można było ją oglądać do 24 kwietnia 2022. W Centrum Handlowym ALFA od 14 do 27 marca prezentowane były archiwalne fotografie na temat FAST pozyskane od byłych pracowników fabryki (m.in. Ewę Wrażeń oraz ze zbiorów Muzeum Historycznego - Oddział Muzeum Podlaskiego).

W ramach projektu „FASTY moje życie” trzy osoby ze Stowarzyszenia WIDOK były w kwietniu 2022 na wizycie studyjnej w Prato, włoskim mieście słynnym z tradycji włókienniczych oraz Muzeum Tekstylnego.

6. „Patterns” – współpraca przy projekcie Fundacji DOM Erasmus+ „Edukacja dorosłych”.

Koordynatorka: Anna Skorko (Fundacja DOM)

Termin: 3.01.2022 – 3.01.2024

PATTERNS to projekt ERASMUS+ realizowany przez rumuńskie, polskie, estońskie i fińskie organizacje i fundacje zajmujące się dziedzictwem kulturowym:

Fundacja Dom z Białegostoku, Comunitatea Armana din Romania z Bukaresztu (Rumunia), Galeria im. Sleńdzińskich z Białegostoku, Muzeum Forssa (Finlandia), SA Narva Muuseum z Narwy (Estonia). Stowarzyszenie Widok jest partnerem tego projektu. W jego ramach międzynarodowy zespół bada różnice i podobieństwa w projektowaniu tkanin w okresie drugiej połowy XX wieku w różnych częściach Europy.

W ramach projektu zaplanowano pięć wizyt studyjnych (gospodarzem będzie każdy z partnerów). Pierwsza odbyła się w marcu 2022 r. na Podlasiu (goście zwiedzili m. in. dawny kombinat Fasty i wystawę „Fasty, moje życie”), druga wizyta miała miejsce w Bukareszcie.

7. Wyjazdy studyjne

Członkini Zarządu SEK WIDOK – Magdalena Godlewska-Siwerska brała udział w 4 - dniowej wizycie studyjnej w Tynset (Norwegia) dla organizacji działających w małych społecznościach wiejskich. Wizyta była zorganizowana przez Fundację im. S. Batorego oraz Fjellugla Kompetanse AS z Tynset w ramach programu **Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy**.

Celem wizyty było poznanie lokalnych organizacji norweskich oraz nawiązanie współpracy, jej kontynuacja nastąpiła w 2023 roku, gdy grupa 5-ciu członkiń SEK WIDOK była na kolejnej wizycie studyjnej w Tynset.